

פחד דוד

פרשת
בהר
ל' אייר
תשע"ד
715

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 18:49 | 19:05 | 18:57 | 19:06

מוצאי שבת 20:05 | 20:08 | 20:09 | 20:07

רבינו תם 20:43 | 20:40 | 20:43 | 20:42

משכיל לדוד

תחושת השלימות של עבד ה'

והתייגע מבעוד מועד בערב שבת, אזי תינתן בידו הזכות לחוש את השלווה והרוגע שהינם מעצם השבת, ואף יוכל להתענג ולהינות ממטעמי השבת.

ויש לנו להקיש מזמנים דחוקים ולחוצים אלו כערב פסח וערב שבת, לזמנים בהם אנו מחויבים לקיים מצוות הדורשות מאיתנו ריבוי עמל ויגיעה. ואין כל ספק שלעיתים קיים המצוות מצריך את האדם לאזור כוח וחיל בעבודת ה', ואף להילחם כנגד יצרו הרע המנסה בכל כוח לשעבדו ולהעבידו תחת מרותו, על מנת שלא ישתעבד לעול התורה ומצוותיה. אך בזמן שאדם מצליח לגבור על יצרו הרע ולהשכים מוקדם בבוקר בכדי להתפלל במניין, אותה תחושת עול ועבודת שחש ברגע שהיה לו להתנתק מחבלי שנתו, מתחלפת עד מהרה בתחושת שמחה ושלווה הממלאים אותו, כיוון שהצליח להתגבר על עצמו ולכוף את יצרו תחתיו.

וזהו שאמרו חז"ל (אבות ו, ב) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", כלומר בן חורין מהיצר הרע וחופשי מאחיותו הקלוקלת, וכאשר היצר הרע כבר לא אורב לפתחו של האדם ואינו משעבדו אליו, אזי קיום המצוות עם כל העמל שבהן גורם לו לחוש סיפוק ושמחה שהם הם החרות האמיתית שאין שני לה.

ואמנם אל לנו להתעלם מכך שקיום התורה והמצוות יש בהם גדר של עבדות, וראה מעבד עברי העובד בבית אדונו שש שנים, ואילו בשנה השביעית על אדונו לשלחו לחופשי, כנאמר (שמות כא, ב) "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם". וכתוב בתורה הקדושה שאם בשנה השביעית העבד אינו חפץ לצאת לחופשי, על אדונו לקחת אותו אל הדלת או אל המזוזה ולרצוץ את אוזנו והוא נעשה עבד לעולם, כלומר עד היובל. ושאלו רבותינו ז"ל (קידושין כב, ב) "ומה ראה אוזן להירצע מכל שאר איברים שבגוף" - אמר רבי יוחנן בן זכאי, אוזן זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב - תירצע, ואם הוא מבקש להמשיך למכור עצמו לעבד, ראוי לאוזנו להירצע מתוך כך שאוזנו שמעה כי לי בני ישראל עבדים, ולמרות כן ביקש לקנות לעצמו אדון.

והוסיפו ודרשו חז"ל מה נשתנו דלת ומזוזה מכל הכלים שבבית שדווקא לידם רוצעים את אוזן העבד, אלא שאמר הקב"ה - דלת מזוזה שהיו עדים כשפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרת כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים, ראוי לו לעבד שביקש אדון לעצמו שאוזנו תירצע בפניהם.

ומענין זה נמצאנו למדים שאכן בני ישראל משועבדים לה' לבדו ולתורתו, ובאם הם מבקשים להשתעבד לאדם אחר שיעבוד עולמים, באה התורה ומענישה אותם על כך בזה שמורה לבעל הבית לרצוץ את אוזן העבד. ונראה לומר שעבודת ה' אין משמעותה סבל וצער כשאר עבדויות שבעולם, אלא עבדות זו באה לבטא את הקשר והמחויבות שיש לבני ישראל כלפי בוראם, ואדרבה, בזמן שאדם מקפיד לשמר ולהעצים עבדות זו, עד מהרה הוא חש בן חורין אמיתי.

"כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם". (ויקרא כה, נה)

רבות הן ההזדמנויות שבהן הזכירה התורה את מציאותם של בני ישראל כעבדים לקב"ה, שלאחר שעם ישראל השתעבד לעם המצרי במצרים, הקב"ה גאלם ביד רמה ובזרוע נטויה ואף העניק להם את התורה, על מנת שישתחררו מעול שיעבוד מצרים באופן מוחלט וסופי ויכולו להשתעבד לה' יתברך לבדו.

והנה התורה מצד אחד טורח משא ושיעבוד מתוך כך שאדם נידרש לוותר על רצונותיו ותאוותיו ולהקריבן תחת רצונו של הקב"ה. ולעיתים הליכה בדרך ה' עלולה לגרום להפסד כספי, בושה וכיוצא בזה, אך למרות כן האדם מצווה להישמע לדברי התורה הקדושה ולנהוג על פיה. והנה מצינו דבר מעניין שלמרות שהתורה היא בבחינת שיעבוד לאדם, נאמר (אבות ו, ב) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". ולאור זאת יש לעורר ולהקשות האם התורה היא בבחינת עול ושיעבוד, או שמא יש לה גדר של חרות עד כדי כך שהעמל ויגיעה בה נכנס לגדר של בן חורין.

והנה כתוב בתחילת פרשת בחוקותי (ויקרא כו, ג) "אם בחוקותי תלכו", ומבאר שם רש"י במקום - שתהיו עמלים בתורה. משמע שהתורה דורשת ריבוי עמל ויגיעה, ולא די לו לאדם ללמוד את התורה כלאחר יד ולקיים את מצוותיה כמצות אנשים מלומדה ללא השקעה ומאמץ. ועובדה זו מחדדת עוד יותר את השאלה ששאלנו, אם לימוד התורה דורש עמל ויגיעה, וביותר, שעמל התורה הינו חלק בלתי נפרד ממצוות התורה והוא בכלל מצות עשה דאורייתא, כיצד ניתן לכנות את העוסקים בתורה בני חורין.

ונראה להשיב שאכן קבלת עול תורה ומצוות הינם בגדר שיעבוד ועבדות, וזו אכן הייתה המטרה של הקב"ה בנתינתו לנו את התורה, להסיר מעלינו את עול שיעבוד מצרים ולהכניסנו תחת עול שיעבוד תורה ומצוות, אך למרות כן, כל השומר את התורה ומצוותיה מתקיים בו הנאמר 'עבד ה' הוא לבד חופשי'. ובכדי להבין במה דברים אמורים, נסביר ונאמר על פי משל, בערב חג הפסח האדם משועבד לנקיון ביתו מתוך כך שעליו להסיר את החמץ מכל פינה וסדק בביתו. ומי כמונו יכול להעיד שעבודת הנקיון לפני חג הפסח הינה בגדר שיעבוד ועבודת ודורשת עמל רב, אך כשחג הפסח מתקדש ובא עלינו לטובה, אזי כל תחושת העבדות שחשנו עד עתה נעלמת ומשתכחת כלא הייתה, ועתה אנו חשים כבני חורין הפנויים מכל עמל וטרדה.

כמו כן ברוב בתי ישראל ערב שבת הינו זמן דחוק ולחץ, והכל טרודים ועסוקים בהכנות השבת המשמשת ובאה. ואדם זר אשר יקלע ביום שישי לבתינו, לבטח יבחין בפעילות מרובה, ולעיתים אף ירגיש בלחץ המרחף בחלל האוויר, אך כאשר מגיע זמן כניסת השבת, האשה מדליקה נרות והגברים ממחרים לבית הכנסת, מיד שלווה גדולה עוטפת את הבית, וכולם חשים תענוג ומנוחה, כמאמר חז"ל 'באה שבת באה מנוחה'. ועל כך אמרו רבותינו (ע"ז ג) 'מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת', כלומר מי שהתאמץ

הילולא דצדיקיא

- י - רבי הלל ליכטנשטיין
מח"ס "משכיל אל דל"
- יא - רבי נפתלי צבי מרופשיץ
מח"ס "אילה שלוחה"
- יב - רבי מסעוד אבוהצירא
- יג - הק' רבי אהרון הי"ד,
דיין בלבוב
- יד - רבי מאיר
בעל הנס זיע"א
- טו - רבי אריה ליב
שפירא מוילנא
- טז - רבי יחיאל מיכל פיינשטיין
ראש ישיבת "בית יהודה"

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

תפילה מעומק הלב

הראשונה לחוש מהי תפילה מעומקו של הלב, ומהי חזרה בתשובה שלמה ואמיתית לפני הבורא יתברך.

תרי"ג כנגד תרי"ג

אחד מתלמידי היה בעבר רחוק מאד משמירת תורה ומצוות. אולם משמים חפצו בתשובתו, ועל כן שלחו לו מחלה קשה שבעקבותיה תלמידי התעורר מדרכו הקלוקלת ושב בתשובה לאביו שבשמים.

זוכר אני שכאשר המחלה הקשה התגלתה אצל תלמידי, שוחחתי עם אביו שגם הוא היה רחוק מקיום תורה ומצוות, וייעצתי לו שלצורך רפואתו של בנו יקבל על עצמו להתחזק במספר עניינים.

אולם האב לא מיהר לקבל את הצעתי: "מה הקשר בין רפואת הגוף לבין עול תורה ומצוות?" הוא שאל.

כך השבתי לאותו אב:

"הקדוש ברוך הוא ברא באדם תרי"ג איברים וגידים כנגד תרי"ג מצוות התורה, וכאשר קיים חולי מסוים בגוף האדם, ניתן להביא לרפואתו על ידי התחזקות בקיום המצוות השקולות כנגד איברי הגוף".

לשמע דברי התרצה האב והוא קיבל על עצמו להתחזק במספר עניינים שבקדושה.

בחסדי שמים, בזכות התחזקותו בתורה ובמצוות, בנו הבריאה לחלוטין מהמחלה, בניגוד גמור לכל תחזיות הרופאים, ואף זכה להצטרף אל אביו בתשובתו. כיום אותו צעיר חובש את ספסלי בית המדרש, הוגה בתורה יומם וליל וגורם נחת רוח לאביו שבשמים.

כשהייתה בתי שתחי' בת שנה ומחצה, היא נזקקה לעבור ניתוח כלשהו.

הניתוח היה פשוט וההחלמה ממנו קצרה, וכבר ביום שלמחרת הניתוח השתחררנו לביתנו. אולם שעות ספורות לאחר שהגענו לביתנו, אשתי ואני הבחנו במשהו שלא כשורה,

פחד עצום תקף אותנו, ומיהרנו להבהיל אותה שוב אל בית החולים.

למרות שהייתה זו שעת לילה מאוחרת הם הזעיקו את הרופא המנתח ממיטתו וקראו לו בדחיפות לשוב לבית החולים.

מיד כשהגיע הרופא המומחה לבית החולים, הובהלה בתי אל חדר הניתוח בשנית, והמצב היה דחוף כל כך עד שאפילו לא הושלם תהליך הקבלה לניתוח, הכולל החתמת הורים וכו'.

אשתי ואני נותרנו להמתין מאחורי דלת חדר הניתוח הסגורה והבנו שמצבה של הילדה קשה. ידענו בבירור שאין לנו לסמוך על אף בן אנוש ואפילו לא על הרופא המנתח המומחה ביותר, אלא רק על אבינו שבשמים.

מתוך הרגשה זו פנינו לבורא העולם בתפילה היוצאת מעומק הלב, תפילה זכה וטהורה בהשתפכות הנפש ובדמעות תחנונים שירחם עלינו וישלח לבתנו ישועה בקרוב.

בנוסף, קיבלנו על עצמינו קבלות להתחזק במספר עניינים שבקדושה, והיינו מוכנים לעשות הכל ובלבד שבתנו תבריא.

בחסדי שמים המרובים בתי יצאה בשלום מחדר הניתוח והחלימה מבעייתה הרפואית, אך אני זכיתי בפעם

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

תערובת חטאים

אסור לספר בגנות חבירו אפילו דבר שהוא אמת, והוא הנקרא בפי חז"ל 'לשון הרע', ואם יש בדבר תערובת שקר הרי הוא 'מוציא שם רע', שעונו חמור יותר, והמספר עובר גם על הלאו של 'לא תלך רכיל בעמך'.

במה מפטירין

הפטרת השבוע:

"וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ". (ירמיה ל"ב)

הקשר לפרשה:

ירמיה הנביא מנבא לעם ישראל על שיבת ציון, ועל בנין בתים ורכישת שדות וכרמים בארץ, והוא מענין הפרשה שבה מוזכר ענין קניית בתים ושדות וגאולתן.

"עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת". (ירמיה לב. טו)

כאשר האדם נמצא בצער ובגלות והוא שבוי בידי זרים, כי אז הוא נמצא במצב של דכאון ודכאון נפשי עמוק והוא אינו מסוגל לקבל דברי ניחומים. במצב כזה כאשר משמיעים לו דברי ניחומים ועידוד, הרי זה משול עליו כדמיון וכדבר הרחוק מהמציאות.

ואם האדם בכל זאת מושל על רוחו ומאמין למנחמיו, הרי זה נחשב לו לצדקה. ישנה הערכה לעובדה שהוא בנפשו את זיק האמונה בשינוי מצבו ותחיית נפשו.

כך הם דברי הנביא ירמיה שביקש להפיח רוח של אמונה ובטחון בעם ישראל. הנביא מביא את דבר ה' על העתיד הטוב והגאולה שתבוא אליהם, אף שהם מצויים בדכאון הרוח ושפלות הנפש, מכל מקום אין זה מפריע לו לדבר איתם והוא ממחיש להם את הגאולה ומטעימם בטעם התקוה; "עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת".

ירמיה הנביא מתאר להם את העתיד לבוא כאשר הם יכולים למשמש בחושיהם את הגאולה והטוב, ובכך הוא מקרב אותם אל האמונה והגאולה כמו שהיא מונחת בקופסא ממש.

(קול צופי"ר)

"גדול העצה ורב העליליה אשר ענייך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו". (ירמיה לב. יט)

כאשר יחטא האדם בעבירה אשר חייב עליה מיתה בידי שמים, מביא השי"ת בחשבון את הוריו את אשתו ובני משפחתו ושאר קרוביו אשר לא חטאו - כי יצטערו צער גדול כשייענש שאר בשרם.

לפיכך אין השם יתברך מעניש אדם אלא אם כן שקל וחישב תחילה שלא יגרם צער לשום איש מן הקרובים אליו יותר מכפי הראוי לו.

וזהו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה): "מי חשיד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא?" כלומר, אין השם יתברך עושה דין באדם אחד מבלי שידין את כל המצטערים עליו אם ראויים הם לאותו צער ויסורין.

וזהו שאומר הכתוב "גדול העצה ורב העליליה". רק אתה ה' הינך גדול עצה ורב עלילה כזה, לשקול היטב בבואך להעניש איזה אדם. "לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו", שכל אחד יסבול מזה רק כפי הראוי לו בהתאם לדרכיו ולפרי מעלליו.

(צוארי שלל)

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ענין שמיטה אצל הר סיני

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה. שש שנים תזרע שדך ושש תזמור כרמך ואספת את תבואתה. ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור" (ויקרא כה, א-ד)

כתב רש"י (שם כה, א) - "מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות ניתנו בהר סיני".

ונראה לי לתת טעם לקשר בין שמיטה להר סיני. הנה אמרו חז"ל (עי' סנהדרין צז, א) שמשיו יבוא במוצאי שנת השמיטה. ועוד אמרו (עיי"ש) שהעולם מתקיים ששת אלפי שנה, והאלף השביעי הוא שבת ועולם הבא. ועולם הבא נקרא בספרים שבת. אם כן האלף השישי הוא כנגד ערב שבת. וכמו שבערב שבת אפשר להקדים ולקבל שבת מבעוד יום, כך באלף השישי יש יכולת להקדים את השבת. וככל שנזדרז להקדים, כך נזכה לגאולה מוקדמת יותר. וכיצד מקדימים לקבל את השבת ובכך להקדים את הגאולה, על ידי התורה הקדושה. שכלל שנתחזק יותר בשמחת התורה ומצוותיה, כך נזכה להקדים את הגאולה השלימה.

וזהו הקשר בין שמיטה להר סיני, כי הר סיני הוא בבחינת התורה שבאמצעותה נזכה להקדים את שנת השמיטה, את האלף השביעי, את הגאולה העתידה.

וסוד מצוות השמיטה הוא, "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) - להשאיר לעניים ולחברים את היבול העצמי של כל אחד ואחד. והרי גם לזכות לתורה דרוש אהבת רעים, כמו שדרשו חז"ל (ויק"ר ט, ט) "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ב) - כאיש אחד בלב אחד, ורק אז זכו לקבל את התורה.

שוב אנו רואים קשר ישיר בין מצות השמיטה לבין התורה, ששניהם מתקיימים על ידי אהבת רעים. ואהבת רעים היא המפתח לגאולה. כי חורבן הבית נגרם על אשר לא שמרו שמיטה, כמבואר בחז"ל (עי' שבת לג, א), כלומר שלא התאחדו באהבת רעים זה עם זה.

וכן אמרו חז"ל (יומא ט, ב) שהבית נחרב על שנאת חינם שהיא ההיפך מאהבת רעים. ועל ידי שנתחזק בזה, נזכה שוב לגאולה העתידה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך". (כה. טו)

ויש לדעת טעם נכון בדבר זה, למה יאסור ה' ללוקח לבל יחזיר השדה פחות משני שנים וכו', וכי אסור לו לאדם לתת או למחול ממונו או להפקירו? ויהיה זה כאחד מהם. ואולי לצד כי רצונו יתברך הוא לבל ימכור אדם שדהו, וכמו שדרשו ז"ל (בתו"כ) בפסוק כי ימוך אחיך וגו' שאין אדם רשאי למכור שדהו ולהניח המעות וכו', לזה יכוון ה' בצו ללוקח לבל ישיב הקנין למוכר, כדי שבאמצעות הדבר יעמוד בין עיניו החלטת החזרה תוך ב' שנים, ולפעמים ימנע מחמת זה ולא ימכור.

מן המעיין

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו". (כה. כ)

הקשה רבי מאיר ורגאני הכהן ז"ל בספרו "מאור עינים"; שהרי משמע דוקא כאשר נאמר "מה נאכל" אז השם יתברך יצוה ברכתו "ועשת את התבואה לשלש השנים", אך אם לא ישאלו אז לא יצוה ה' את ברכתו?

ותירץ, דאפשר לומר כי הכתוב אומר אם אין לכם בטחון בהשם יתברך ולכן אתם אומרים "מה נאכל"? אז אני מצוה את ברכתי לשלש שנים דוקא, אולם אם יהיה לכם בטחון בישועתי - אז אין קץ לברכתי, ושתיקה יפה.

"ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם". (כה. יח)

חילוק נאה ומתקבל מובא בספר "משיב דברים" על ההבדל שבין החוקים שכלפיהם נאמר "ועשיתם", למשפטים שעליהם נאמר "תשמרו ועשיתם";

לפי שרוב החוקים הם לאוין (שעטנז, כלאים, בשר וחלב) והמשפטים הם בקום ועשה, ועליהם מוטל על האדם החיוב לצפות ולהמתין לשעת הכושר שיזדמנו לו לעשותם. בבחינת; מתי תבוא מצוה זו לידי ואקיימנה, מה שלא שייך לומר לגבי החוקים.

ולפיכך, כלפי החוקים שהזדמנו לאדם בדרכו - עליו 'לעשות' את רצון ה', אך לגבי משפטי התורה על האדם להמתין ולצפות מתי יזכה לקיים את המצווה, לשמור (כמו "ואביו שמר את הדבר") ולעשות.

"והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ". (כה. כג)

כל סודה של השמיטה הוא, שיריגל האדם את עצמו לחיות על פי המציאות, "כי לי הארץ", ואילו הוא אינו בעל בית עליה. כך הוא בעבודת הארץ. כך במקח וממכר, עליו להיות מציאותי ולהבין כי לא לו הארץ, ולא לעולם יחיה.

ובענין זה סיפר המשגיח רבי ירוחם ליבוביץ ממיר מעשה ברבינו חיים מוולוז'ין, שבאו שני בעלי קרקעות להתדיין אצלו אודות בעלות על חלקת אדמה משדותיהם, ולא ניאיתו לשום פשרה. רבי חיים הרכין ראשו ארצה, שם עצמו כמקשיב לרחשי האדמה. ולתמימה הנוכחים הבהיר:

משנוכחתי לראות כיצד כל אחד מכם זועק וטוען 'כולה שלי', לי הקרקע, ביקשתי לשמוע מה הקרקע עצמה טוענת. והנה שמעתי אומרת; מה מקום פה למריבה? הלא סופם של השניים גם יחד שיהיו שלי...

"וחי אחיך עמך". (כה. לו)

גמרא ערוכה היא (ב"מ סב.) ששנים שהיו מהלכין בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם מתים ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב, דרש בן פטורא מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חבירו. עד שבא רבי עקיבא ולימד; וחי אחיך עמך - חייך קודמים לחיי חבירך.

ותמוה הוא שהרי לגבי עבד דרשו חז"ל (קידושין כ, א) על הפסוק "כי טוב לו עמך" - עמך במאכל ועמך במשתה. שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר וכו', הרי שאדרכה לשון "עמך" מורה שהלה קודם.

בספר "דרושים למהר"ם ש"ף" מבאר זאת בטוב טעם; לגבי עבד הרי האדון חייב על עבדו ואין העבד מצווה על רבו, לכך צריך האדון לתת הפת לעבד. מה שאין כן כאן הרי כמו שהוא מחוייב על חבירו כך גם חבירו מחוייב עליו, ואם יתן המים לחבירו- יצטרך חבירו להחזירו לו. ואם כן אין לדבר סוף, לכן קבע רבי עקיבא שישתה הוא ראשון מפני שחייך קודמין.

בדרך האבות

פניני מוסר מאוצרו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

וכמו שהוא עושה בשלשת הדברים שלא נמסרו לשליח.

וכ"ק אבא מארי זיע"א התפלל כל חייו בינו לבין קונו לשלמו של מלך מרוקו, ומעולם לא פירסם את שמו למלכות, ואף על פי שאם היה המלך יודע מזה היה מחזיק לו טובה, אבל אבא זיע"א לא רצה בכך, וקיים בעצמו מאמר חכמינו ז"ל 'ואל תתודע לרשות'.

של הקב"ה, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ויוכלו להתפלל לפניו, ולהלל ולשבח אותו. אבל כל המתגאה אי אפשר לו להבין את גדלות ד', ויותר והאדם מקטין עצמו, יותר אפשר לו להשיג את גדלותו של הקב"ה.

עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה

רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות

חשבתי לפרש על דרך הרמז מדוע לא נקרא תנא זה בשם 'רבי' כשאר התנאים, לפי שיש רמז בשמו ובשם אביו. והוא; 'עקב יא', שכל המרגיש עצמו כעקב כלפי ד', 'בן מהלל אל' - רק הוא ראוי להלל את ד', וכמו שעשה דוד המלך ע"ה, תחילה אמר (תהלים כב, ז) "ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם", ורק אחר כך אמר "אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהלך".

ולכן לא נקרא תנא זה רבי, לפי שהוא עצמו קיים את הרמז הצפון בשמו, ותמיד הרגיש עצמו כעקב, ונתבטל לפני ד'. ובמשנה זו הסביר לתלמידיו איך אפשר להם להרגיש עצמם בטלים לפני ד', על ידי שיחשבו תמיד מאין באת ולאן אתה הולך וכו'. ואחר שכבר ירגישו עצמם בטלים לפני ד', יעלה בידם להבין את גדולתו

נראה לפרש, שרצה לומר, שצריך אדם להתפלל לשלומה של מלכות בצנעא, מבלי שהיא תדע שהוא מתפלל לשלומה, ושלא יעלה על דעתו לומר, על ידי שאני מפרסם את שמי למלכות שאני מתפלל לשלומה, תצא טובה לישראל מכך, לפי שכבר הזהירונו חכמינו ז"ל ואמרו (אבות א, י) ואל תתודע לְרְשׁוֹת, שלא יחשוב אדם שעל ידי שהוא עושה פעולות אצל המלכות, תצא טובה מכך, אלא יתפלל להקב"ה שְׁיִטֶּה את לב המלכות לטובה, והוא יעשה את שלו.

ואפשר למצוא רמז לכך מן המקרא, שנאמר (משלי כא, א) לב מלך ביד ד', ואמרו חכמינו ז"ל (תענית ב, א) שלשה מפתחות נמצאים בידו של הקב"ה שלא נמסרו לשליח, והוסיף הכתוב ואמר, שאף לבו של מלך מסור ביד הקב"ה, ואין בכחו של אדם לעשות כלום אלא להתפלל על שלומה, והקב"ה יעשה את שלו, ויטה את לב המלכות לטובה,

מעשרות סיג לעושר

מצינו בגמרא (תענית ט, א) שאף על פי שאסור לנסות את הקב"ה, והעושה כן עובר בלאו, יוצא מכלל זה מצות המעשרות, שנאמר בה (מלאכי ג, י) "הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי טרף בבית, וְבִחְנוּנֵי נָא בְזָאת אָמַר ד' צְבָאוֹת אִם לֹא אֲפַתַח לָכֶם אֶת אַרְבּוּבוֹת הַשָּׁמַיִם וְהִרְיָקוֹתַי לָכֶם בְּרַכָּה עַד בְּלֵי דִי". וכן אמרו שם, עֲשֹׂר בְּשִׁבִיל שִׁתְּעֶשֶׂר, וכל המפריש מעשר מנכסיו, נכסיו מתרבים והוא מתעשר. ואמרו יותר מכך, שמותר לתת צדקה על תנאי, (ר"ה ד, א) הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור. הרי, שיש ענין מיוחד אצל מעשרות וצדקה, שלא מצינו כן בשאר מצוות התורה, שמותר לנסות את ד' אם אכן יביא את הברכה בזכותם.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

ר' מסעוד לוי הי"ו, מחסידיו ומנאמניו של כ"ק רבי חיים זיע"א, התפרנס למחייתו כצורך כסף. ככל שהזקין ניטל ממנו מאור עיניו בהדרגה, עד שהפך לעיוור ממש. למעלה מעשר שנים היה ר' מסעוד שרוי בעיוורון. טובי הרופאים שבהם דרש לא השיבו לו את מאור עיניו. ככל שחלפו השנים, כל מחשבותיו ורעיונותיו של ר' מסעוד היו נתונות במחשבה אחת: כיצד להחזיר אליו את מאור עיניו. עד שגמלה החלטה בלבו, ללכת לקברו של הצדיק רבי חיים זיע"א, ושם לבקש ולהתחנן בזכות הצדיק שמאור עיניו יחזור אליו.

כדי להגיע לבית העלמין, הוא ביקש מבנו שיוביל אותו לקברו של הצדיק. בנו אכן הלך עמו אל הקבר, אולם מסיבות בלתי ידועות ברח הבן מחלקת הקבר והותיר את אביו לבדו.

ר' מסעוד שהיה סגי נהור, הרגיש בכך והחל לבכות; "מי יוליך אותי? מי יקח אותי מכאן?"

לפתע נפלה עליו תרדמה, ובחלומו הוא רואה למולו שני אנשים, האומרים לו בקול רם: "למה זה תבכה?"

ר' מסעוד השיב להם: "אני עיוור ובני ברח ממני". האנשים שעמדו למולו בחלום ענו לו: "נמתין עד שיבוא המלך הגדול, רבי חיים פינטו, והוא יאמר לנו מה לעשות, לפי שאסור להשאיר כאן לבד" (וכידוע שהצדיקים נקראים מלכים, כפי שנאמר "מאן מלכי? רבנן").

לפתע ראה ר' מסעוד את כ"ק רבי חיים זיע"א, כשהוא מגיע למולו. כ"ק רבי חיים זיע"א העביר מיד את ידיו על שתי עיניו, ור' מסעוד החל שוב לראות כאחד האדם, לאחר עשר שנות עיוורון!

בהתפעלות גמורה קם ר' מסעוד משנתו, כשאינו מאמין למראה עיניו. הוא החל להסתובב בשטח בית העלמין, כשכולו מלא הרהורים על כוחם של הצדיקים ומעשי הניסים שהם פועלים. לבנתיים חזר הבן לבית העלמין, וכאשר ראה את אביו משוטט בין המצבות, קרא לו: "אבא! תיזהר שלא תיפול". "המלך הגדול, רבי חיים פינטו, הגיע לכאן וריפא אותי. אני רואה כבר טוב", השיב האב.

לפי גירסא שונה, ר' מסעוד אמר פרקי תהילים ליד הקבר במשך זמן רב, עד שמאור עיניו חזר אליו בזכות הצדיק. כשחזר לעיר השתוממו כל בני העיר לנוכח גודל הנס שה' עשה לו, בזכות הצדיק, להחזיר את מאור עיניו לאחר עשר שנות עיוורון.

מאז ואילך, החליט ר' מסעוד לבוא אל הקבר של כ"ק רבי חיים זיע"א במועדים קבועים, ולומר שם פרקי תהילים, כפי שעשה בעת שהיה בצרה. כך עשה עד יומו האחרון. [ספר "שנות חיים"].